

Լալա ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

*ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ասպիրանտ,
ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի իրավագիտության
ֆակուլտետի պետության և իրավունքի տեսության և սահմանադրական
իրավունքի ամբիոնի դասախոս, ոստիկանության մայոր*

**ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿԱՄ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐԿԱՊՐԱՆՔԻ
ԳՈՐԾԱՊՐՄԱՄԲ ՀԱՆՑԱՆՔԻ ՄԻՋՆՈՐԳԱՎՈՐՎԱԾ
ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԲՐԵՄԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**

Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքը որպես՝ արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանք, նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի (այսուհետ՝ քր.օր.) հոդված 45-ով: Հոդվածի առաջին մասը սահմանում է՝ հանցագործություն չի համարվում քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառելը ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքի ազդեցությամբ, եթե դրա հետևանքով անձը չէր կարող ղեկավարել իր գործողությունները (անգործությունը): Նույն հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն՝ քրեական պատասխանատվության հարցն այն դեպքերում, երբ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս է պատճառվում հոգեկան, ինչպես նաև ֆիզիկական այնպիսի հարկադրանքի ազդեցությամբ, որն անձին չի զրկում իր գործողությունները ղեկավարելու հնարավորությունից, լուծվում է՝ հաշվի առնելով ծայրահեղ անհրաժեշտության դրույթները:

Հարկադրանքին առնչվող հարցերն ունեն կարևոր տեսական և գործնական նշանակություն հանցանքի միջնորդավորված կատարման ճիշտ իրավաբանական գնահատականի համար, քանի որ այդ դեպքերում մենք գործ ունենք հարկադրողի և հարկադրանքի ազդեցության տակ գործող անձի բարդ փոխազդեցության հետ: Այդ փոխազդեցության հիմքում ընկած է կոնֆլիկտ, որը պայմանավորված է հարկադրողի և հարկադրվողի

տրամագծորեն հակառակ նպատակներով: Այդ կոնֆլիկտը բարդանում է նաև հարկադրողի ակնհայտ առավելության (ուժ, ազդեցություն և այլն) պատճառով, ինչը վերջինիս հնարավորություն է տալիս այլ անձին հարկադրելու հանրորեն վտանգավոր արարք կատարելուն:

Այս ձևով դրսևորվող հանցանքի միջնորդավորված կատարման օբյեկտիվ կողմն առավել ամբողջական բնութագրելու համար անհրաժեշտ է բացահայտել «հարկադրանք» հասկացության բովանդակությունը, ինչպես նաև դրա հարաբերակցությունը «բռնություն» հասկացության հետ:

Ըստ Է. Բ. Աղայանի՝ հարկադրանք նշանակում է հարկադրել, ստիպել, հարկադրելու համար գործադրվող միջոց, իսկ հարկադրել նշանակում է պարտադրել, բռնադատել, անհրաժեշտություն ստեղծել, մի բան անխուսափելի դարձնել:

Ս. Վ. Առաքելյանը, հանգամանալից ուսումնասիրելով հարկադրանքի քրեաիրավական բնույթն ու էությունը, ընդհանրացնելով գիտության մեջ տարածված տեսակետները, սահմանել է հարկադրանքի հետևյալ քրեաիրավական բնութագիրը՝ դիտավորյալ, հանրորեն վտանգավոր, հակաիրավական ներգործությունն անձի վրա, որն իրականացվում է ֆիզիկական և (կամ) հոգեբանական բռնության, ինչպես նաև այլ անօրինական գործողությունների (անգործության) միջոցով, տվյալ անձին որևէ գործողություն կատարելուն կամ դրանից

ՀՈՒՆՎԱՐ - ՓԵՏՐՎԱՐ 2019 1 - 2 (235-236)

**ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն**

ձեռնպահ մնալուն ստիպելու նպատակով³:

Իսկ բռնությունն Է. Բ. Աղայանը բնորոշում է որպես ֆիզիկական ուժ գործադրել, հարկադրանք, ապօրինի, անիրավ գործողություն, կամայականություն, կեղեքում, բռնակալություն⁴:

Բռնության՝ որպես քրեորեն հետապնդելի արարքի բնորոշումը, տրվել է նաև ՀՀ վճռաբեկ դատարանի կողմից՝ դիտավորությամբ, անձի կամքին հակառակ կամ առանց նրա կամքը հաշվի առնելու կատարված ցանկացած արարք, որի արդյունքում անձը գրկվել է կյանքից, կամ սահմանափակվել է նրա ազատությունը, կամ նրա առողջությանը վնաս է պատճառվել, կամ նրան պատճառվել է ֆիզիկական ցավ, ֆիզիկական կամ հոգեկան տառապանք⁵:

Ելնելով վերոնշյալ բնորոշումներից՝ կարելի է փաստել, որ բռնությունը հանդես է գալիս որպես հարկադրանքի դրսևորման ձև: Ֆիզիկական հարկադրանքի դրսևորման ձև է ֆիզիկական բռնությունը, իսկ հոգեկան հարկադրանքի դրսևորման ձև՝ հոգեբանական բռնությունը: Այլ կերպ ասած՝ հարկադրանքն ու բռնությունը հարաբերակցվում են որպես բովանդակություն և ձև:

Այս առումով մենք համակարգչիք ենք Տ. Վ. Կոնդրաշովայի տեսակետն այն մասին, որ բռնությունը հանրորեն վտանգավոր, հակաիրավական ներգործությունն է մարդու օրգանիզմի և հոգեկանի վրա՝ նրա կամքին հակառակ կամ կամքն անտեսելով⁶: Բռնության այդպիսի ընդհանուր բնորոշումը և դրա ավանդական դասակարգումը ֆիզիկականի ու հոգեբանականի ընդունվում է նաև այլ գիտնականների կողմից⁷:

Ֆիզիկական հարկադրանքն իր հերթին կարելի է բաժանել անհաղթահարելի հարկադրանքի և հաղթահարելի հարկադրանքի: Անհաղթահարելի ֆիզիկական հարկադրանքի դեպքում հարկադրանքի ազդեցությամբ գործող անձի կամքն ամբողջությամբ ճնշվում է: Հաղ-

թահարելի ֆիզիկական հարկադրանքի դեպքում անձի նկատմամբ գործադրվող բռնությունն ամբողջությամբ չի ճնշում վերջինիս կամքը, այլև ծառայում է որպես միջոց, որով հանցանքի միջնորդավորված կատարողը հարկադրում է որպես գործիք օգտագործվող անձին վնաս պատճառել քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին⁸:

Գրականության մեջ կարծիք է արտահայտվել այն մասին, որ անհաղթահարելի ֆիզիկական հարկադրանքը կարող է դրսևորվել հիպնոսի կիրառման, մարդու օրգանիզմ թմրամիջոցներ, հոգեմետ կամ խիստ ներգործող նյութեր ներմուծելու ձևով, պայմանով, որ դա հանգեցրել է նրան, որ որպես գործիք օգտագործվող անձն ամբողջությամբ ենթարկվել է միջնորդավորված կատարողի կամքին: Բացի դրանից՝ անհաղթահարելի ֆիզիկական հարկադրանքը կարող է դրսևորվել նաև այլ գործողությունների կատարմամբ, որոնք բացառում են անձի ֆիզիկական հնարավորությունը կատարելու իր պարտականությունները կամ խոչընդոտում են հանցավորին (օրինակ, սենյակում կամ շինությունում փակելը, կապկպելը, հարկադրաբար քնեցնելը և այլն)⁹:

Մեր կարծիքով, հիպնոսի կիրառումը պետք է համարել ոչ թե անհաղթահարելի ֆիզիկական, այլ անհաղթահարելի հոգեկան հարկադրանքի ձև:

Բանն այն է, որ հիպնոսի ազդեցությամբ գործող մարդու հոգեֆիզիոլոգիական հատկություններն էական նշանակություն են ձեռք բերում նրա արարքների քրեաիրավական գնահատականի տեսանկյունից: Հիպնոսի վիճակում մարդը չի գնահատում և քննադատում իրեն հաղորդված տեղեկատվությունը: Դա պայմանավորված է նրանով, որ հիպնոսավորված մարդուն ասված խոսքը նրա ուղեղում առաջացնում է գրգռում, որը, կենտրոնանալով ուղեղի կեղևի որևէ հատվածում, իր շուրջը ձևավորում է արգելակման գործընթաց: Հիպնոսի

միջոցով հնարավոր է մարդու մոտ մո-
ռացության մատնել որոշակի փաստեր
և իրադարձություններ, նրան ներշնչել
օբյեկտիվ իրականության մեջ գոյություն
չունեցող առարկաների, զգացողություն-
ների, գործողությունների գոյությունը
կամ հակառակը՝ դրանց բացակայու-
նը, հանձնարարել կատարելու այս կամ
այն գործողությունը կամ ձեռնպահ մնալ
դրանից¹⁰:

Այսպես՝ գրականության մեջ հանցա-
վոր նպատակներով կիրառվող հիպնո-
սը դիտարկվում է որպես **հոգեբանական**
(ընդգծումը մերն է՝ Լ. Գ.) հարկադրանքի
դրսևորման յուրահատուկ ձև: Հակաի-
րավական հիպնոսը բնորոշվում է որպես
դիտավորյալ, տեղեկատվական, հակաի-
րավական ներգործություն անձի հոգե-
կանի վրա, որը վերջինիս մոտ առաջաց-
նում է հիպնոտիկ վիճակ և ճնշում նրա
կամքը¹¹:

Ելնելով վերոգրյալից՝ կարող ենք
փաստել, որ հիպնոսի ժամանակ անձի
վրա ֆիզիկական ներգործություն տե-
ղի չի ունենում, ներգործության օբյեկտ
տվյալ դեպքում հանդես է գալիս անձի
հոգեկանը, ուստի հիպնոսը պետք է դի-
տարկել որպես անհաղթահարելի հոգե-
կան հարկադրանքի դրսևորման ձև:

Այժմ անդրադառնանք հաղթահարե-
լի հարկադրանքի քրեաիրավական նշա-
նակությանը: Հաղթահարելի ֆիզիկական
հարկադրանքի քրեաիրավական նշանա-
կությունը սահմանված է քր. օր.-ի հոդ-
ված 45-ի երկրորդ մասում, հաղթահարե-
լի հոգեկան հարկադրանքի հետ միասին:
Այդպիսի օրենսդրական լուծումը պատա-
հական չէ, քանի որ հաղթահարելի ֆիզի-
կական և հոգեկան հարկադրանքն ունեն
շատ ընդհանրություններ՝ տարբերվելով
միայն անձի վրա ներգործության եղա-
նակով: Այդ իսկ պատճառով նպատակա-
հարմար ենք համարում դրանք քննարկել
համատեղ:

Եվ այսպես, հանցանքի միջնորդավոր-
ված կատարման դեպքում հաղթահարելի
ֆիզիկական և հոգեկան հարկադրանքը

հանդես է գալիս որպես անձին հանրորեն
վտանգավոր արարք կատարելուն հար-
կադրելու միջոց, եթե, իհարկե, անձը գոր-
ծել է ծայրահեղ անհրաժեշտության վի-
ճակում (քր. օր.-ի հոդված 45-ի երկրորդ
մաս):

Հաղթահարելի ֆիզիկական հար-
կադրանքը կարող է դրսևորվել տարբեր
ձևերով, որոնցից առավել տարածված-
ներն են հարկադրվողին տանջելը, ծե-
ծելը, ֆիզիկական ցավ պատճառելը,
խոշտանգելը, տարբեր մարմնական
վնասվածքներ հասցնելը, օրգանիզ-
մի վրա տարբեր նյութերով և էներգի-
այով (էլեկտրականություն, ջերմություն,
լույս, ռադիոալիս) ներազդելը, մարդուն
սննդից, ջրից, հանգստից, բնական կա-
րիքները հոգալու հնարավորությունից,
ազատությունից զրկելը¹²:

Հաղթահարելի հոգեկան հար-
կադրանքն իրենից ներկայացնում է ներ-
գործություն անձի գիտակցության և կամ-
քի վրա, որն արտահայտվում է սպառնա-
լիքների ձևով և նպատակ է հետապնդում
անձի մոտ առաջացնելու վախի զգացում
իր կամ այլ անձի կյանքի, առողջության,
գույքի կամ այլ շահերի համար: Փաս-
տորեն հաղթահարելի հոգեկան հար-
կադրանքի դրսևորման ձև է հանդիսա-
նում հոգեբանական բռնությունը՝ սպառ-
նալիքը:

Ըստ Է. Բ. Ադայանի՝ սպառնալիք
նշանակում է որևէ շարիք, անախորժու-
թյուն, վնաս պատճառելու խոստում, որևէ
անախորժ, վնասակար աղետաբեր բան
լինելու հնարավորություն՝ նախանշան,
այն ինչ-որ կարող է վտանգ հանդիսա-
նալ: Սպառնալ նշանակում է սպառնա-
լիքով որևէ բանից զգուշացնել, նախազ-
գուշացնել, սպառնալիքով վախ, երկյուղ
ներշնչել: Սպառնալիք տալ, մի բանով
վախեցնել, վտանգ ներկայացնել, երկյուղ
ներշնչել¹³:

Քր. օր.-ի հոդված 137-ով նախատես-
ված հանցագործության օբյեկտիվ կողմի
կապակցությամբ Վճռաբեկ դատարանը
սպառնալիքը բնորոշել է որպես մարդու

նկատմամբ հոգեբանական հարկադրանքի ձև, որը նպատակ է հետապնդում վախեցնել նրան, առաջացնել տագնապի, սեփական անվտանգության կամ գույքի համար անհանգստության զգացում¹⁴:

Հետևաբար, կարելի է փաստել, որ հաղթահարելի ֆիզիկական և հոգեկան հարկադրանքի ընդհանրությունը այն է, որ հարկադրանքի ազդեցությամբ գործող անձի գիտակցական և կամային ոլորտն ամբողջությամբ չի ճնշվում. հարկադրողի պահանջը կատարելու կամ չկատարելու մասին վերջնական որոշումն ընդունում է այդ անձը:

Ինչպես արդեն նշել ենք, հաղթահարելի ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքը կառաջացնի հանցանքի միջնորդավորված կատարման իրավիճակ միայն այն դեպքում, եթե հարկադրանքի հետևանքով որպես գործիք օգտագործվող անձը՝ չնայած չի զրկվել իր գործողությունները ղեկավարելու հնարավորությունից, սակայն գործել է ծայրահեղ անհրաժեշտություն առաջացնող հետևյալ պայմաններում.

1. Որպես գործիք օգտագործվող անձին սպառնացող վտանգը՝ ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքի ձևով, պետք է լինի առկա և իրական: Եթե վտանգն այդպիսին չի եղել, սակայն անձին այդպիսին է թվացել, ապա արարքի քրեաիրավական գնահատականը պետք է տրվի փաստական սխալի կանոնները հաշվի առնելով:
2. Որպես գործիք օգտագործվող անձի կարծիքով, հարկադրանքի ազդեցությամբ կատարված հանրորեն վտանգավոր արարքը պետք է լինի հարկադրանքը դադարեցնելու կամ կանխելու միակ միջոցը:
3. Այդ արարքով հասցված վնասը պետք է ավելի փոքր լինի այն վնասի համեմատությամբ, որը կարող էր առաջանալ հարկադրանքից:

Այս պայմաններից թեկուզ մեկի բա-

ցակայության դեպքում բացակայում է նաև հանցանքի միջնորդավորված կատարումը:

Երբեմն իրավաբանական գրականության մեջ միջնորդավորված կատարման իրավիճակների շարքին են դասվում նաև այնպիսի դեպքեր, որոնք իրականում միջնորդավորված կատարում չեն համարվում: Օրինակ՝ Վ. Ս. Պորխոբովը նշել է, որ հանցանքի միջնորդավորված կատարման այն դեպքերում, երբ անձը զրկված չէ իր գործողությունները ղեկավարելու հնարավորությունից և գործում է ծայրահեղ անհրաժեշտություն չառաջացնող հոգեկան կամ ֆիզիկական հարկադրանքի պայմաններում, ապա հարկադրողը համարվում է դրդիչ, իսկ հարկադրանքի ազդեցության տակ գործող անձը՝ համապատասխան հանցանքի կատարող¹⁵: Արարքի այսպիսի որակումն ըստ էության ճիշտ է, սակայն այն որևէ առնչություն չունի հանցանքի միջնորդավորված կատարման հետ: Հաղթահարելի հոգեկան կամ ֆիզիկական հարկադրանքը, որը չի առաջացրել ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակ, չի կարող քննարկվել հանցագործության միջնորդավորված կատարման շրջանակներում:

Խոսելով ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակ առաջացնող հաղթահարելի հոգեկան կամ ֆիզիկական հարկադրանքի կիրառմամբ հանցանքի միջնորդավորված կատարման մասին՝ Ն. Վ. Բարանկովն իրավացիորեն շեշտադրվում է, որ այդ եղանակով դրսևորված միջնորդավորված կատարման սուբյեկտիվ կողմն ունի որոշակի առանձնահատկություն: Ըստ հեղինակի՝ անհրաժեշտ է հիմնավորել, որ միջնորդավորված կատարողը դիտավորություն է ունեցել հենց այդպիսի եղանակով կատարելու իր հանցանքը, այսինքն՝ ցանկացել է կիրառել հաղթահարելի հոգեկան կամ ֆիզիկական հարկադրանք և հենց այդ իրավիճակում անձին օգտագործել որպես գործիք իր հանցավոր մտադրությունն իրականացնելու համար¹⁶:

Այսպիսով՝ հաղթահարելի ֆիզիկական և հոգեբանական հարկադրանքի դեպքում անձն ունենում է իր գործողությունների տարբերակն ընտրելու հնարավորության, քանի որ նա պահպանում է իր արարքների բնույթը գիտակցելու և դրանք ղեկավարելու ունակությունը: Քր. օր.-ի հոդված 44-ով և հոդված 45-ի երկրորդ մասով նախատեսված՝ հաղթահարելի ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանքի և ծայրահեղ անհրաժեշտության՝ իրավաչափության պայմաններից թեկուզ մեկի խախտման դեպքում հարկադրանք գործադրած անձի և դրա ազդեցությամբ քրեական օրենքով պաշտպանվող շահերին վնաս պատճառած անձի արարքների քրեաիրավական

գնահատականը պետք է տրվի հանցակցության կանոններով:

Այսպիսով՝ անհաղթահարելի ֆիզիկական և հոգեկան հարկադրանքը հանցանքի միջնորդավորված կատարման դեպքում բնութագրվում է նրանով, որ որպես գործիք օգտագործվող անձը չի դրսևորում կամային վարքագիծ, ուստի քր. օր.-ի հոդված 45-ի առաջին մասի հիման վրա ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության: Իսկ հաղթահարելի ֆիզիկական և հոգեկան հարկադրանքի դեպքում հանցանքի միջնորդավորված կատարումը հնարավոր է, եթե այդ հարկադրանքն առաջացրել է ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակ:

ՀՈՒՆՎԱՐ - ՓԵՏՐՎԱՐ 2019 1 - 2 (235-236)

ԴԱՏԱՎԱՆ Իշխանություն

- 1 Տե՛ս Լуньков Д.А., Посредственное причинение вреда: уголовно-правовые и криминологические аспекты, Дисс....канд. юрид. наук, Екатеринбург, 2013, էջ 119-120:
- 2 Տե՛ս Է. Բ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան «Հայաստան» իրատարակչություն, Երևան, 1976, հատոր 1, էջ 845:
- 3 Տե՛ս Արակеляն С.В., Преступное насилие/ под ред. доктора юрид. наук, профессора Ю.М. Антоныана, Ереван, Изд-во ЕГУ, 2013, էջ 19:
- 4 Տե՛ս Է. Բ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան «Հայաստան» իրատարակչություն, Երևան, 1976, հատոր 1, էջ 205:
- 5 Տե՛ս ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2012 թվականի նոյեմբերի 1-ի որոշումը ԱԲԴ/0176/01/11 գործի վերաբերյալ:
- 6 Տե՛ս Уголовное право. Общая часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. И.Я. Козачеико, М., Издательство НОРМА, 2009, էջ 387-388:
- 7 Տե՛ս, օրինակ, Уголовное право России / Под ред. Крутикова Л.Л., М., 2005, էջ 312; Фойицкий И.Я., Курс уголовного права. Часть Особенная, Посягательства личные и имущественные, СПб., 1912, էջ 87-88; Тагер С.А., Два вида насилия // Административный вестник, 1927, № 9, էջ 47:
- 8 Տե՛ս Шарапов Р.Д., Физическое насилие в уголовном пране, СПб., Пресс, 2001, էջ 12:
- 9 Տե՛ս Լуньков Д.А., Посредственное причи-

- нение вреда: уголовно-правовые и криминологические аспекты, Дисс....канд. юрид. наук, Екатеринбург, 2013, էջ 122:
- 10 Տե՛ս Семенова Д.А., Гипноз как вид психического принуждения в уголовном праве// Шестой технологический уклад: механизмы и перспективы развития, Материалы международной научно-практической конференции, Ханты-Мансийск, 13-14 ноября, 2015 г., էջ 210:
- 11 Տե՛ս Седых Л.В., Гипноз как способ психического принуждения//Труды юридического факультета Ставропольского государственного университета, Вып. 19, Ставрополь, СГУ, 2008, էջ 45, 92:
- 12 Տե՛ս Լуньков Д.А., Посредственное причинение вреда: уголовно-правовые и криминологические аспекты, Дисс....канд. юрид. наук, Екатеринбург, 2013, էջ 121:
- 13 Տե՛ս Է. Բ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան «Հայաստան» իրատարակչություն, Երևան, 1976, հատոր 2, էջ 1323:
- 14 Տե՛ս ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2012 թվականի հունիսի 8-ի որոշումը ԿԳ-1/0025/01/11 գործի վերաբերյալ:
- 15 Տե՛ս Курс советского уголовного права. Часть Общая / Отв. ред. Н.А. Беляев, М.Д. Шаргородский, Л., 1968, էջ 613:
- 16 Տե՛ս Баранков Н.В., Посредственное исполнение преступления, Автореф. дисс....канд. юрид. наук, СПб., 2001, էջ 18:

RESUME - РЕЗЮМЕ

CRIMINAL LEGAL CHARACTERISTICS OF MEDIATED COMMITTAL OF CRIME THROUGH APPLICATION OF PHYSICAL OR PSYCHIATRIC ENFORCEMENT

Lala Grigoryan

*PhD Student at the Educational Complex of the Police of the Republic of Armenia,
Lecturer at the Chair of Theory of State and Law and Constitutional Law at the Faculty
of Law of the Academy of the Educational Complex of the RA Police, Police Major*

Criminal legal characteristics of enforcement and its types has important theoretical and practical role for legal qualification of mediated committal of crime. In these cases there is a complicated interaction between person found guilty and a person who has forcedly acted in interests of first one. There is a conflict in that interaction caused by diametrically different aims of opposing parties, by complicated and obvious advantage of mediated causer, which makes possible for latter to enforce other person to commit an action including the illegal one.

The issues of criminal legal qualification of mediated committal of crime through application of physical or psychiatric enforcement and correlation between enforcement and violence have been studied in the article.

The author has pointed out differences between criminal legal consequences of application of surmountable and irresistible enforcement. The correlation of physical or psychiatric enforcement with urgent necessity has also been studied in the article.

Keywords: *crime, circumstances excluding the criminality of the act, mediated committal of crime, physical enforcement, psychiatric enforcement, threat, violence, urgent necessity.*

УГОЛОВНО-ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПОСРЕДСТВЕННОГО СОВЕРШЕНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ С ПРИМЕНЕНИЕМ ФИЗИЧЕСКОГО ИЛИ ПСИХИЧЕСКОГО ПРИНУЖДЕНИЯ

Лала Григорян

Аспирант Образовательного комплекса полиции Республики Армения, преподаватель кафедры теории государства и права и конституционного права юридического факультета академии Образовательного комплекса полиции Республики Армения, майор полиции

Уголовно-правовая характеристика принуждения и его видов имеет важное теоретическое и практическое значение для правильной правовой оценки посредственного совершения преступления. В этих случаях имеется сложное взаимодействие между виновным и лицом, вынужденно действующим в его интересах. В основе этого взаимодействия лежит конфликт, обусловленный диаметрально различными целями противоборствующих сторон, осложненный, к тому же, явным преимуществом посредственного причинителя, позволяющим ему в конечном счете принудить другое лицо к действию, в том числе незаконному.

В статье рассматриваются вопросы уголовно-правовой оценки посредственного совершения преступления с применением физического или психического принуждения, рассматриваются соотношения принуждения и насилия.

Автором выделяются различия уголовно-правовых последствий применения преодолимого и не-преодолимого принуждения, а также изучается соотношение физического или психического принуждения с крайней необходимостью.

Ключевые слова: преступление, обстоятельства, исключаящие преступность деяния, посредственное совершение преступления, физическое принуждение, психическое принуждение, угроза, насилие, крайняя необходимость.

Բանալի բառեր – հանցագործություն, արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքներ, հանցանքի միջնորդավորված կատարում, ֆիզիկական հարկադրանք, հոգեկան հարկադրանք, սպառնալիք, բռնություն, ծայրահեղ անհրաժեշտություն:

ՀՈՒՆՎԱՐ - ՓԵՏՐՎԱՐ 2019 1 - 2 (235-236)

ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն